

Посібник з виявлення шахрайства при працевлаштуванні

Захистіть себе від шахрайських пропозицій про роботу

Вступ

У зв'язку зі зростанням кількості українських біженців та мігрантів, які шукають роботу, шахраї користуються вразливістю шукачів роботи, видаючи себе за законних роботодавців або рекрутингові агентства. Ці шахрайські схеми стають дедалі більш витонченими, часто імітуючи реальні організації за допомогою офіційних документів, веб-сайтів та комунікацій.

Мета цього посібника — допомогти вам бути в курсі подій, розпізнавати тривожні ознаки та захистити себе й інших від шахрайства, незалежно від того, куди ви подаєте заявку. Розуміючи, як працюють ці шахрайські схеми і на що слід звертати увагу, шукачі роботи можуть захистити себе та інших від того, щоб стати жертвами.

Розуміння шахрайства при працевлаштуванні

Шахрайство при працевлаштуванні — це шахрайська схема, в якій хтось видає себе за роботодавця або рекрутера, щоб обдурити кандидата, зазвичай з метою викрасти гроші або особисту інформацію. Шахраї часто використовують терміновість і потребу в працевлаштуванні, щоб змусити людей діяти швидко, не перевіряючи достовірність пропозиції.

Основні характеристики шахрайства при працевлаштуванні

- Фальшиві оголошення про вакансії, що з'являються на надійних платформах.
- Видавання себе за реальні компанії з використанням трохи змінених контактних даних.
- Вимоги про попередню оплату за візи, переїзд або перевірку анкетних даних.
- Фальшиві рекрутингові агентства або візові центри.
- Документи, що виглядають професійно і імітують справжні листи-пропозиції, контракти та анкети.

Типові ознаки шахрайських пропозицій про роботу

 Ознака небезпеки	 Чому це тривожний сигнал
Запити на передоплату (оформлення візи, проживання, адміністративні збори).	Законні роботодавці не вимагають від кандидатів оплачувати робочі пропозиції або візи.
Повідомлення з безкоштовних або підозрілих доменів електронної пошти (наприклад, Gmail, Yahoo або з незначними помилками в назвах компаній).	Шахраї часто імітують реальні компанії, використовуючи схожі адреси електронної пошти.
Пропозиція про роботу отримана без співбесіди.	Реальні компанії вимагають проведення співбесід та належної перевірки перед тим, як запропонувати посаду.
Незвичайна терміновість або тиск, що змушує діяти швидко.	Шахраї часто підштовхують кандидатів швидко відповідати або платити, щоб уникнути запитань.
Інструкції щодо спілкування виключно через месенджери, такі як WhatsApp або Telegram.	Законний набір персоналу зазвичай здійснюється через професійні та перевірені канали.
Ця посада здається «занадто хорошою, щоб бути реальною».	Нереалістичні зарплати, пільги або описи посад є поширеними тактиками для залучення кандидатів.

Як захистити себе під час пошуку роботи

Щоб залишатися в безпеці під час пошуку роботи, особливо за кордоном, дотримуйтеся таких рекомендацій:

1. **НЕ** платіть за пропозицію роботи

- Жоден законний роботодавець або агентство не попросить вас заплатити за візу, навчання, підбір персоналу або обробку заявки.

2. **Перевірте** роботодавця

- Дослідіть компанію через її офіційний веб-сайт, LinkedIn та інші надійні веб-сайти та офіційні сторінки.

- Зв'яжіться з роботодавцем за допомогою перевірених адрес електронної пошти або номерів телефонів, вказаних на його веб-сайті.
 - Перевірте вакансію на офіційній сторінці компанії, присвяченій кар'єрі.
3. Перевірте **адреси електронної пошти** та домени
- Зверніть особливу увагу на адреси електронної пошти. Шахраї можуть використовувати адреси, які відрізняються від реального домену компанії лише одним символом.
4. Наполягайте **на офіційній процедурі співбесіди**
- Належна процедура найму повинна включати принаймні одну співбесіду з представником компанії, віртуальну або очну. Будьте обережні, якщо вам пропонують посаду без співбесіди.
5. Будьте обережні з **особистою інформацією**
- Не надсилайте копії паспорта, посвідчення особи або банківських реквізитів, доки не підтвердите легітимність роботодавця та не підпишете перевірений трудовий договір.
6. Користуйтеся **надійними платформами**
- Подавайте заявки лише через надійні платформи з пошуку роботи, які мають системи перевірки роботодавців. Повідомляйте адміністраторам платформи про будь-які підозрілі оголошення про вакансії або повідомлення.

Реальний випадок: спроба шахрайства з вакансіями на платформи з пошуку роботи

У березні 2025 року одна з претенденток на роботу подала заявку на вакансію в готелі в Лондоні через платформу з пошуку роботи. Після подачі заявки з нею зв'язалася особа, яка видавала себе за представника готелю, використовуючи адресу електронної пошти, майже ідентичну адресі справжнього готелю.

Шахрай надав документи, що виглядали офіційними, включаючи запрошення на роботу та умови проживання. Зрештою, її направили до нібито британського візового центру, який вимагав сплатити 1200 євро. Вона вже збиралася переказати гроші через MoneyGram, коли співробітник відділення попередив її, що одержувач, ймовірно, є шахраєм. Після додаткового розслідування та зв'язку з реальним готелем вона підтвердила, що це було шахрайство.

Про інцидент було повідомлено:

- Посольство України в Бухаресті
- Співробітникам платформи з працевлаштування
- Готелю, про який йшлося в вакансії

❗ Цей випадок ілюструє, наскільки професійними та переконливими можуть бути шахрайські дії. Дуже важливо залишатися обережними та дотримуватися протоколів безпеки під час пошуку роботи.

Що робити, якщо ви підозрюєте шахрайство

1. **Негайно припиніть будь-яке спілкування.**
2. **НЕ** надсилайте гроші та не надавайте додаткову особисту інформацію.
3. **Повідомте** про інцидент:
 - Команді підтримки Jobs for Ukraine (inspector@jobs4ukr.com)
 - Посольству або консульству
 - Роботодавцю, за якого видають себе шахраї (через його офіційні контактні дані).

Корисні ресурси

1. **MOM: Посібник з безпечного працевлаштування біженців**
<https://romania.iom.int/news/guide-safer-employment-refugees>
- Міжнародна організація з міграції (MOM) розробила практичний посібник, в якому містяться чіткі вказівки щодо того, як біженці та мігранти можуть безпечно шукати роботу, уникнути експлуатації та розпізнати законні можливості.
2. **MOM: Як розпізнати легальну роботу (анімаційний відеоролик)**
<https://romania.iom.int/news/recognizing-legitimate-employment-ukrainian-dubbed-animation>
- Короткий, зрозумілий анімаційний відеоролик (з українським озвученням), який пояснює, як розпізнати фальшиві пропозиції роботи та перевірити справжні можливості працевлаштування. Ідеально підходить для швидкого навчання та підвищення обізнаності.

3. **LiberatED: Посібник з розпізнавання легальної зайнятості**

<https://www.liberated.global/labour-trafficking?rq=legitimate%20employment>

- У посібнику висвітлюються ознаки ненадійних пропозицій роботи, способи перевірки роботодавців та кроки, які слід вжити, щоб уникнути експлуатації або торгівлі людьми.

! Ваша безпека є нашим найвищим пріоритетом. Хоча Jobs for Ukraine вживає активних заходів для моніторингу та перевірки роботодавців, жодна платформа не є повністю захищеною від спроб шахрайства. Найкращий захист — це бути поінформованим та пильним.

Якщо ви коли-небудь сумніваєтеся щодо можливості працевлаштування, зверніться до нашої служби підтримки (contact@jobs4ukr.com). Ми завжди готові допомогти.